Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Factsheet

Grensmaas

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

De projectlocatie

De Grensmaas is een gedeelte van de Maas tussen Maastricht en Stevensweert. De rivier vormt hier tevens de landsgrens tussen Nederland en België. Vandaar de naam Grensmaas, ook wel Gemeenschappelijke Maas genoemd. Op een deel van dit traject - tussen Maastricht en Roosteren - wordt het Grensmaasproject uitgevoerd, over een lengte van 40 kilometer.

Het werk

Consortium Grensmaas verbreedt sinds 2008 de stroomgeul en verlaagt de uiterwaarden langs de Grensmaas. Zo krijgt de Maas op dit traject meer ruimte. Rijkswaterstaat ziet toe op de werkzaamheden. Eerder, in 2006, zijn er op de locatie Roosteren in opdracht van Rijkswaterstaat al werkzaamheden uitgevoerd. In totaal omvat het project Grensmaas 12 locaties waardoor meer hoogwaterveiligheid en nieuwe natuur ontstaat voor mens, plant en dier.

Het doel

De convenantpartners provincie Limburg, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Economische Zaken zijn overeengekomen met elkaar dat aan elkaar dat de ingrepen voor het Grensmaasgebied het risico op een overstroming vijf keer zo klein moeten maken ten opzichte van overstromingen in 1993 en 1995. Bovendien wordt 1.000 hectare nieuwe natuur mogelijk gemaakt die onderdeel vormt van het nieuwe Rivierpark Maasvallei: een grensoverschrijdend natuurgebied in Nederland en Vlaanderen. De werkzaamheden door het Consortium Grensmaas worden voornamelijk betaald met de winning en verkoop van 54 miljoen ton grind en 10 miljoen ton zand.

Het plan en de uitvoering

In principe was het ontwerp gericht op het beleid om ruimte aan de rivier te geven. Afhankelijk van de beschikbare ruimte is er per locatie gekozen voor het verbreden van de stroomgeul, het verlagen van de uiterwaarden of het verruimen of afsnijden van een bocht. Rivierverruiming heeft daar waar de Maas het hardst stroomt namelijk het meeste effect. Het verbreden van de stroomgeul is vaak effectiever dan het verlagen van de uiterwaarden. Dat laatste heeft ook effect, maar is vooral ook een ingreep die de natuur enorm vooruit helpt. Een bocht verruimen of afsnijden zorgt dat water sneller wordt afgevoerd, maar dat kan bij een dorp stroomafwaarts juist weer tot hogere waterstanden leiden.

Daarnaast moet Consortium Grensmaas rekening houden met het bestaande gebruik van het gebied. Dorpen als Visserweert en Maasband liggen bijvoorbeeld pal aan de Maas. Daar wordt op een andere manier voor bescherming en ruimte voor de rivier gezorgd. Bijvoorbeeld door een nevengeul achter een dorp langs te leiden en met behulp van hoogwaterbruggen de verbinding te houden met 'het vasteland' tijdens hoogwater.

Roosteren

Roosteren is de meest noordelijk gelegen locatie van het Grensmaasproject. Hier is de rivierverruiming vooruitlopend op de rest van het project (dat het Consortium Grensmaas uitvoert) als eerste gerealiseerd. De versnelde aanleg van de kaden in 1995 veroorzaakte op deze plek namelijk een zogenoemde flessenhals in de Maas. Daardoor liep Vlaanderen een groter risico.

Feiten en cijfers

- Winning van 54 miljoen ton grind en 10 miljoen ton zand.
- Verplaatsen van ruim 100 miljoen ton grond.
- Kosten uitvoering: 700 miljoen euro (die grotendeels betaald worden uit de opbrengst van zand en grind).
- Het Rijk en het Consortium Grensmaas tekenden in 2005 de overeenkomst voor het uitvoeren van werkzaamheden op 11 locaties: Bosscherveld, Borgharen, Itteren, Meers, Geulle a/d Maas, Maasband, Urmond, Nattenhoven, Grevenbicht, Koeweide/Trierveld en Visserweert.
- Op de locatie Roosteren zijn de werkzaamheden al in 2006 door Rijkswaterstaat uitgevoerd.
- In 2008 zette het Consortium Grensmaas 'de schop in de grond'.
- In 2017 is de doelstelling wat betreft hoogwaterbescherming gehaald.
- In 2027 is het Consortium Grensmaas klaar met het project Grensmaas.
- De nieuwe natuurgebieden worden beheerd door Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten.
- Uitgangspunt bij het beheer is een optimale balans tussen natuurkwaliteit en hoogwaterveiligheid.

Het werk aan de Maas is nooit af

Vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma versterken de waterschappen nu en in de komende jaren de dijken. Met het oog op de toekomstige klimaatveranderingen zijn bovendien in het Deltaprogramma nieuwe plannen in de maak om bestand te zijn tegen hevige regens en periodes van droogte.

Meer weten over het werk door Consortium Grensmaas?
Kijk op www.grensmaas.nl.